

تشبیه: تشبیه یعنی همانند کردن چیزی به چیز دیگر و چیزی از جهت اینکه به چیز دیگر در یک صفت مشترک باشند تشبیه می‌کنیم.

ارکان تشبیه: مشبه، مشبه‌به، ادات تشبیه، وجه شبه.

- (۱) مشبه: چیزی که به چیز دیگری (مشبه‌به) تشبیه می‌شود. مانند: علی
 - (۲) مشبه‌به: چیزی که صفت اصلی را در تشبیه داراست و مشبه، به آن مانند می‌شود. مانند: شیر
 - (۳) ادات تشبیه: کلماتی از قبیل: مانند، مثل، چون، همانند و ... را ادات تشبیه می‌گویند. مانند: چون
 - (۴) وجه شبه: صفت مشترکی که در مشبه و مشبه‌به وجود دارد را وجه شبه می‌گویند. مانند: شجاع
- اشکم شود از هر مژه چون سیل روانه. پیراهنش چون برف سفید است.
مشبه	ادات	مشبه به	وجه شبه
تشبیه	ادات	مشبه به	وجه شبه
تشبیه	ادات	مشبه به	وجه شبه

امین‌پور، قیصر: (۱۳۸۶ - ۱۳۳۸ ه.ش)

استاد دانشگاه و شاعر معاصر، وی از شاعران موفق پس از انقلاب به شمار می‌آید. از آثار او می‌توان «در کوچه‌ی آفتاب، تنفس صبح، مثل چشمه مثل رود، به قول پرستو و آینه‌ها ناگهان» را نام برد.

قائمی شیرازی (حدود ۱۲۷۰ - ۱۲۲۲ ه.ق):

میرزا حبیب الله شیرازی متخلص به «قائمی» از شاعران دوره‌ی قاجار است. هنر او در قصیده‌سرایی و انتخاب واژگان خوش‌آهنگ و توصیف‌های نیکو است. وی کتاب «پیشانی» را به شیوه‌ی گلستان سعدی نوشت. آرامگاه او در جوار حضرت عبدالعظیم (ع) شهرری است.

قشیری، ابوالقاسم:

یکی از عارفان معروف قرن پنجم هجری که کتاب «رساله‌ی قشیریّه» در شرح اصطلاحات و معرفی مشایخ عرفانی از آثار اوست.

در کلماتی که به «ه» غیر ملفوظ یا بیان حرکت، ختم می‌شوند به جای پسوند «ی» از «گی» استفاده می‌شود مثل خانوادگی، هفتگی و

همه‌ی صفات نسبی، از نظر ساختمانی، واژه‌ی مشتق هستند.

با استفاده از روش ساخت صفات نسبی، می‌توانیم واژه‌های جدید بسازیم.

رساله‌ی قشیریّه؛

نوشته‌ی ابوالقاسم قشیری از عارفان قرن ۵ است. اصل این کتاب به زبان عربی است و یکی از شاگردان قشیری آن را به فارسی برگرداند. موضوع این کتاب، معرفی برخی از بزرگان عارف و شرح اصطلاحات و الفاظ رایج میان آن‌هاست. این اثر با تصحیح و تعلیقات استاد فروزانفر به چاپ رسیده است.

گاهی ادات تشبیه و وجه شبه با هم حذف می‌شوند و مشبه و مشبه‌به با کسره (-) به هم پیوند داده می‌شوند، اصطلاحاً به این تشبیه، اضافه تشبیه‌ی می‌گویند. مانند: رخس پندار همی راند ز دور ← رخس پندار ← پندار به رخس

اضافه تشبیه‌ی

تشبیه شده است.

۱- در یک مثال ارکان تشبیه را مشخص کنید.

۲- در مصرع زیر ارکان تشبیه را مشخص کنید.
«کوه از درخت گویی مردی مبارز است»

۳- موصوف و صفت را از مضاف و مضاف الیه تشخیص دهید. (۱/۵)
"زادگاه حسین ، نگاه معصوم، اتاق نامرتب، گردش نگاه، برگ درخت، سروهای ضخیم"

۴- در امثال زیر ارکان تشبیه را مشخص کنید. (انمره)
دندانهایش چون برف سپید است

۵- برای هر یک از آرایه‌ها که تاکنون خوانده‌اید با استفاده از کتاب‌های لغتی که در مدرسه دارید یک تعریف مختصر بنویسید. (اگر کتاب لغت در مدرسه ندارید، پس از بحث در کلاس و یادآوری آن چه تاکنون خوانده‌اید تعریف آرایه‌ها را بنویسید.)

۶- معنی بیت «چشم دل باز کن که جان بینی
آنچه نادیدنی است، آن بینی» به چه معنی است؟

۷- ارکان تشبیه را در دو بیت اول درس مشخص کنید.

۸- بیت «آن خدا بی‌رحم بود و خشمگین
خشمگین - آسمان - زمین» چه نقش دستوری دارند؟
خانه‌اش در آسمان، دور از زمین» کلمات [بی‌رحم -

۹- ارکان تشبیه را در مصرع «مثل نوری در دل آینه است» را مشخص کنید.

۱۰- مصرع «نام او نور و نشانش روشنی» تلمیح به چیست؟

۱۱- بیت «کیست آن صورت‌گر ماهر که بی‌تقلید غیر
از نام‌های خداوند اشاره دارد؟
این همه صورت برد بر صفحه‌ی هستی به کار» به کدام یک

۱۲- بیت «نور خورشید در جهان، فاش است
آفت از ضعف چشم خفاش است» به چه معنی است؟

۱۳- عبارت «قاه قاه خندیدن و زارزار گریستن» کنایه از چیست؟

۱۴- وجه‌شبه را در مثال‌های زیر مشخص کنید.

الف) هر نسیمی که به من بودی خراسان آرد / چون دم عیسی در کالبدم جان آرد
ب) آن که سرزد هم‌چو مرغ نیم‌بسمل، صبح و شام / در زمستان پیکر عریان دهقان است و بس

۱۵- با توجه به بیت «چون نپرسی کاین تماثل از کجا آمد پدید؟ / چون نجویی کاین تصاویر از کجا شد آشکار؟»:

۱- واژه «چون» در چه معنایی به کار رفته است؟

۲- شاعر بر چه موضوعی تأکید دارد؟

۱۶- قافیه و ردیف را در دو بیت زیر مشخص کنید.

گفت «این‌جا می‌شود یک لحظه ماند
گوشه‌ای خلوت، نمازی ساده خواند»
«با وضویی دست و رویی تازه کرد
با دل خود گفت‌وگویی تازه کرد»

۱۷- درباره‌ی تشبیه توضیح دهید.

۱۸- معنی کنایه‌های زیر را بنویسید:

(۱) از پای درآوردن:

(۲) بر جای خود خشک‌ش زد:

(۳) قلبش از درد فشرده بود:

۱۹- در حکایت «به خدا چه بگویم» منظور از «به خدای چه بگویم» چیست؟

۲۰- عبارت «این بال‌ها همانند لاله‌های گوش‌اند، بی‌پر و بدون رگ‌های اصلی» ارکان تشبیه را مشخص کنید.

۲۱- معنی دو بیت زیر را بنویسید.

هرچه می‌پرسید از خود از خدا

زود می‌گفتند «این، کار خداست

از زمین از آسمان از ابرها

پرس‌وجو از کار او کاری خطاست»

۲۲- دو بیت «آن خدا بی‌رحم بود و خشمگین

بود، اما در میان ما نبود

خانه‌اش در آسمان، دور از زمین

مهربان و ساده و زیبا نبود» به چه معنی هستند؟

۲۳- بیت «زود پرسیدم پدر، این‌جا کجاست

۲۴- بیت «پایه‌های برجش از عاج و بلور

۲۵- بیت «بود، اما در میان ما نبود

۲۶- در هریک از بیت‌ها و عبارت‌های زیر، ارکان تشبیه را مشخص کنید.

۱- ملخ حواسی نیرومند دارد و دو پای داس مانند که اشیا را برمی‌دارد.

۲- فلک، ای دوست به شطرنج همی ماند / که زمانیت کند مات و گهی فرزین

۳- هیچ شک نیست که روزی اثری خواهد کرد / تیر آهی که به وقت سحر انداخته‌ایم

۲۷- عبارت «خدا برای او دو چشم سرخ و دو حدقه، چونان ماه تابان آفرید» ارکان تشبیه را مشخص کنید.

۲۸- بیت «هیچ‌کس از جای او آگاه نیست

۲۹- مفرد کلمات زیر را بنویسید.

(۱) اسرار (۲) حکیمان

۳۰- در بیت «برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه قاه

دیده می‌شود؟

۳۱- بیت «پیش از این‌ها خاطر من دل‌گیر بود

۳۲- عبارت «در اطراف گردنش، گویا چادری سیاه افکنده» ارکان تشبیه را مشخص کنید.

۳۳- «خشم خدا» چه نوع ترکیبی است؟

۳۴- بیت «در دل او دوستی جایی نداشت» مهربانی هیچ معنایی نداشت» به چه معنی است؟

۳۵- متضاد کلمات زیر را بنویسید.

۱- نژند ← ۲- پدیدار ← ۳- تشنه ← ۴) رطوبت ←

۳۶- عبارت زیر را کامل کنید.

نهج البلاغه، گزیده‌ای از نامه‌ها، و سخنان و حضرت علی (ع) است که عالم بزرگوار شیعی آنرا گردآوری کرده است.

۳۷- ارکان تشبیه را در مصرع «درونش همچو غنچه از ورق پر» بنویسید.

۳۸- معنی این دو بیت را بنویسید.

۱) پیش از این‌ها فکر می‌کردم خدا خانه‌ای دارد میان ابرها
۲) مثل قصرِ پادشاهِ قصّه‌ها خشتی از الماس و خشتی از طلا

۳۹- منظور از عبارت «او در روز پلک‌ها را بر سیاهی دیده‌ها می‌اندازد» چیست؟

۴۰- بیت «طاوس را به نقش و نگاری که هست، خلق تحسین کنند و او خجل از پای زشت خویش» به چه معنی است؟

۴۱- مفرد کلمات زیر را بنویسید.

۱) تماثل ۲) تصاویر

۴۲- با پسوندهای (ین، ه، ی) دو واژه جدید بسازید.

۴۳- بیت «دوستی از من به من نزدیک‌تر از رگ گردن به من نزدیک‌تر» به چه معنی است؟

۴۴- جدول زیر را کامل کنید.

فعل	زمان	بن ماضی	بن مضارع
می‌شنیدم			
چرخیدم			
گرفتند			

۴۵- بیت «پایه‌های برجش از عاج و بلور بر سرِ تختی نشسته با غرور» به چه معنی است؟

۴۶- ارکان تشبیه را در عبارت زیر مشخص کنید؟

زندگی مثل دریاست گاه آرام، گاه توفانی

۴۷- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

۱) خالق ۲) بی‌همتا ۳) حکیمانه ۴) می‌گشاید

۴۸- ترکیب «پادشاهِ قصّه‌ها» موصوف و صفت است یا مضاف و مضاف‌الیه؟

- ۴۹- بیت «تا که یک شب، دست در دست پدر
راه افتادم به قصد یک سفر» کلمات قافیه کدامند؟
- ۵۰- ارکان تشبیه را در عبارت زیر مشخص کنید.
زندگی مثل دریاست گاه آرام، گاه توفانی

۵۱- کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) می ساختند (۲) می رسیدند (۳) می رسم (۴) می نوشتی

۵۲- قصیده از جهت قرار گرفتن قافیه‌ها شبیه است.

- (۱) مثنوی (۲) قطعه (۳) رباعی (۴) غزل

۵۳- بیت «بود، اما در میان ما نبود مهربان و ساده و زیبا نبود» چه آرایه‌ای دارد؟

- (۱) تضاد (۲) مراعات النظیر (۳) تشخیص (۴) موارد ۱ و ۲

۵۴- بیت «گفتمش: پس آن خدای خشمگین خانه‌اش این جاست؟ این جا در زمین؟» حرف «ش» در

گفتمش چه نقش دستوری دارد؟

- (۱) ضمیر متممی (۲) ضمیر مفعولی (۳) ضمیر فاعلی (۴) ضمیر اشاره

۵۵- عبارت «بر فراز گردن طاووس، به جای یال، کاکلی سبز رنگ و پرنقش و نگار روییده است.» فعل [روییده است] چه نوع فعلی است؟

- (۱) ماضی بعید (۲) مضارع اخباری (۳) ماضی نقلی (۴) ماضی استمراری

۵۶- بیت «راستی را کس نمی‌داند که در فصل بهار پدیدار [به ترتیب چه نقش دستوری دارند؟

- (۱) قید - صفت (۲) قید - مسند (۳) صفت - مسند (۴) مفعول - نهاد

۵۷- مصرع «عقل‌ها حیران شوند کز خاک تاریک نژند» کلمات [حیران - نژند] به ترتیب چه نقش دستوری دارند؟

- (۱) نهاد - مسند (۲) قید - مفعول (۳) صفت - مسند (۴) مسند - صفت

۵۸- مصرع «چون برآید این همه گل‌های نغز کامکار» کلمات [نغز - کامکار] به ترتیب چه نقش دستوری دارند؟

- (۱) مضاف‌الیه - صفت (۲) هر دو صفت (۳) هر دو مسند (۴) قید - مفعول

۵۹- بیت «برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه قاه؟ زارزار [به ترتیب چه نقش دستوری دارند؟

- (۱) هر دو قید هستند (۲) هر دو صفت (۳) هر دو مسند (۴) قید - مسند

۶۰- بیت «برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه قاه؟ زارزار [چه آرایه‌ای دارد؟

- (۱) مراعات‌النظیر (۲) تضاد (۳) مبالغه (۴) موارد ۱ و ۲

۶۱- مصرع «به قیمت هر ورق زان یک طبق دُر» [هر ورق] کدام رکن تشبیه است؟

- (۱) مشبه (۲) مشبه‌به (۳) وجه‌شبه (۴) ادات تشبیه

۶۲- معنای واژه‌ای «کُنه، طلعت، بوریا، تأمل» به ترتیب چیست؟

- (۱) پایان - نیکو - گلیم از جنس پشم - اندیشه کردن (۲) عمق - اقبال - جامه درویشان - گوشه‌گیری
(۳) حقیقت - برآمدن - فرش کهنه - جست‌وجو (۴) ذات - روشنائی - حصیر از جنس نی - درنگ کردن

۶۳- کدام گزینه با آرایه داخل کمانک هماهنگی ندارد؟

- (۱) مثل نوری در دل آینه است (تشخیص) (۲) خشتی از الماس و خشی از طلا (مراعات‌النظیر)

۳) گلستان کند آتشی بر خلیل (تضاد) ۴) رعد و برق، طنین خنده‌اش (تشبیه)

۶۴- مفهوم عبارت زیر از کدام بیت قابل استنباط است؟

«مرد گفت: خداوندش را بگوی که گرگ ببرد. غلام گفت: به خدای چه بگویم؟!»

- ۱) زان آدمی بترس که با دیوار آشناست. ۲) سرمایه نجات بُود توبه درست.
۳) به سوی عیب چون پویی؟ گر او را غیب دان بینی؟ ۴) صفات خاص خداوند بنده را نسزد.

۶۵- کدام گزینه به مفهوم بیت زیر نزدیک‌تر است؟

«دوستی از من به من نزدیک‌تر / از رگ گردن به من نزدیک‌تر»

- ۱) من چرا گرد جهان گردم چو دوست / در میان جان شیرین من است
۲) تنها به راه دوست نباید ز جان گذشت / جز دوست هر چه هست، نباید از آن گذشت
۳) از لطف خود مرا مکن ای دوست نأمید / زیرا که نیست جز تو امیدم به هیچ کس
۴) مرا ای دوست که ما بی تو نخواهم نشست / مَبر، ای یار، که ما از تو نخواهیم بُرید

۶۶- مفهوم کدام بیت از سایر گزینه‌ها دورتر است؟

- ۱) گرت صورت حال بد یا نکوست / نگارنده دست تقدیر اوست
۲) یکی را به سر برنهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
۳) عزیزی و خواری تو بخشی و بس / عزیز تو خواری نبیند ز کس
۴) هیچ کس چاره‌ساز کارم نیست / چه کنم بخت، سازگارم نیست

۶۷- کدام گزینه به مفهوم کلی بیت «تأمل در آینه دل کنی / صفایی به تدریج حاصل کنی» نزدیک است؟

- ۱) مهربان و ساده و بی‌کینه است / مثل نوری در دل آینه است
۲) با وضویی دست و رویی تازه کرد / با دل خود گفت و گویی تازه کرد
۳) عادت او نیست خشم و دشمنی / نام او نور و نشانس روشنی
۴) گفت: «آری خانه او بی‌ریاست / فرش‌هایش از گلیم و بوریاست»

۶۸- در کدام گزینه آرایه ادبی مشترک با بقیه نیست؟

- ۱) عادت او نیست خشم و دشمنی / نام او نور و نشانش روشنی
۲) رعد و برق شب، طنین خنده‌اش / سیل و طوفان نعره توفنده‌اش
۳) ماه برق کوچکی از تاج او / هر ستاره پولکی از تاج او
۴) مهربان و ساده و بی‌کینه است / مثل نوری در دل آینه است

۶۹- در کدام گزینه، به ترتیب، یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی به کار رفته است؟

- ۱) با وضویی دست‌ورویی تازه کرد / با دل خود گفت‌وگویی تازه کرد
۲) گفت آری خانه او بی‌ریاست / فرش‌هایش از گلیم و بوریاست
۳) عادت او نیست خشم و دشمنی / نام او نور و نشانش روشنی
۴) ماه برق کوچکی از تاج او / هر ستاره پولکی از تاج او

۷۰- در کدام گزینه نقش مفعولی وجود ندارد؟

- ۱) دیار مشرق و مغرب به چه گرفتی ۲) ملوک پیشین را خزاین و عمر و لشکر بیش از این بود
۳) هر مملکت را بگرفتم، رعیتش نیازدم ۴) نام پادشاهان جز به نیکی نبردم

۷۱- در کدام گزینه ترکیب اضافی بیش‌تری وجود دارد؟

- ۱) زود می‌گفتند این کار خداست / پرس‌وجو از کار او کاری خطاست

- (۲) رعد و برق شب طنین خنده‌اش / سیل و طوفان نعره توفنده‌اش
(۳) نیت من در نماز و در دعا / ترس بود و وحشت از خشم خدا
(۴) در دل او دوستی جایی نداشت / مهربانی هیچ معنایی نداشت

۷۲- نقش واژه‌های مشخص شده در بیت «رعد و برق شب طنین خنده‌اش / سیل و طوفان نعره توفنده‌اش» به ترتیب کدام است؟

- (۱) نهاد - نهاد (۲) نهاد - مفعول (۳) مسند - نهاد (۴) مسند - مسند

۷۳- نقش واژه مشخص شده در مصرع «هیچ کس را در حضورش راه نیست» کدام است؟

- (۱) مفعول (۲) نهاد (۳) مسند (۴) متمم

۷۴- کدام آرایه ادبی در بیت زیر وجود ندارد؟

«مهربان و ساده و بی کینه است / مثل نوری در دل آینه است»

- (۱) نماد (۲) تشخیص (۳) تشبیه (۴) ضرب‌المثل

۷۵- بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

«سُخن را سر است ای خردمند و بن / میاور سخن در میان سخن»

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۷۶- در مورد بیت «هیچ کس از جای او آگاه نیست / هیچ کس را در حضورش راه نیست» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) «نیست» در مصرع اول فعل اسنادی می‌باشد. (۲) «راه» در مصرع دوم نهاد است.
(۳) «را» در مصرع دوم به معنی «برای» می‌باشد. (۴) «نیست» در مصرع دوم اسنادی می‌باشد.

۷۷- در مورد بیت «بود، اما در میان ما نبود / مهربان و ساده و زیبا نبود» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) «بود» در مصرع اول اسنادی می‌باشد. (۲) «ساده» در مصرع دوم مسند است.
(۳) «نبود» در مصرع اول غیراسنادی می‌باشد. (۴) این بیت از ۳ جمله تشکیل شده است.

۷۸- درباره بیت «بشر ماورای جلالش نیافت / بصر منتهای جمالش نیافت» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) در بیت بالا دو آرایه جناس دیده می‌شود. (۲) در مصرع دوم یک آرایه تشخیص به کار رفته است.
(۳) جمال در مصرع دوم صفت می‌باشد. (۴) «ماورا» و «منتها» هر دو مفعول هستند.

۷۹- معنای واژه‌های «نژند، نغز، تماثل، نفیس» به ترتیب چیست؟

- (۱) بی‌روح - نیکو - تصویرها - گران‌بها (۲) بیمناک - خوب - مثال‌ها - قیمتی
(۳) اندوهگین - فریبده - تابلوها - کمیاب (۴) پشیمان - پرنقش و نگار - منظره‌ها - بی‌مانند

۸۰- همه گزینه‌ها به نحوی با بیت زیر، تناسب معنایی دارند، به جز

«طاووس را به نقش و نگاری که هست، خلق / تحسین کنند و او خجل از پای زشت خویش»

- (۱) دانی طریق چیست؟ تحمل به خوی دوست. (۲) دیدن عیب خویشان، هنر است.
(۳) گل بی‌خار کجاست؟ (۴) دوست نبیند به جز آن یک هنر.

۸۱- کدام بیت، با سایر ابیات، تناسب معنایی دورتری دارد؟

- (۱) در ازل، علم و قدرت یزدان / ریخت خوش، طرح عالم امکان

- (۲) چه فاخته در گلشن، چه جغد به ویرانه / دارند نهان هریک حمد تو در افغان‌ها
(۳) جز تو، که از چوب، میوه‌ها بنماید / جز تو، که آرد ز خاک، لاله حمرا (سرخ)
(۴) زهی مقدر بی‌مثل و صانع بی‌چون / که از جماد برآرد نبات الوان را

۸۲- مفهوم کدام بیت، با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) تو دیده نداری که بینی او را / ورنه عالم همه اوست، دیده‌ای می‌باید
(۲) چشم خفاش اگر پرتو خورشید ندید / جرم بر دیده خفاش، نه بر خورشید است
(۳) از فضولی تو را دیده بیش پُر خار / ورنه عالم همه یک دسته گل بی‌خار است
(۴) بعد دیدار توام دیده مبیناد جهان / گر کنم دیده دل، باز به دیدار دگر

۸۳- در کدام گزینه، رکن مشبّه به درست مشخص شده است؟

- (۱) مهمان سراسر است خانه دنیا که اندرو / یک روز این بیاید و یک روز او رود
(۲) درخت تو گر بار دانش بگیرد / به زیر آوری چرخ نیلوفری را
(۳) به روز حادثه، اندر یم (دریا) حوادث دهر / امید سعی و عمل‌هاست هم از این هم از آن
(۴) فراز و نشیب بیابان عشق، دام بلاست / کجاست شیردلی کز بلا نپرهیزد

۸۴- مفهوم کدام گزینه از بقیه دورتر است؟

- (۱) نامه بی‌نام، کاغذ پاره‌ای بی‌قدر بود / جزو جان گردید چون آرامش از نام تو یافت
(۲) از نام تو جان بخش‌تر از آب حیات / محتاج تو خلقی به حیات و به ممات
(۳) ای نام نکوی تو، سر دفتر دیوان / وی طلعت روی تو زینت‌ده عنوان‌ها
(۴) ای نام تو بهترین سرآغاز / بی‌نام تو نامه کنم باز

۸۵- واژه «تمایل» جمع کدام یک از واژه‌های زیر می‌باشد؟

- (۱) مثال (۲) مثل (۳) تمثال (۴) تمثیل

۸۶- نقش واژه «راستی» در مصرع «راستی را کس نمی‌داند که در فصل بهار» کدام است؟

- (۱) قید (۲) مفعول (۳) متمم (۴) نهاد

۸۷- واژه «چون» در بیت «عقل‌ها حیران شود کز خاک تاریک نژند / چون برآید این همه گل‌های نغز کامکار» به چه معناست؟

- (۱) چگونه (۲) وقتی که (۳) مانند (۴) چرا

۸۸- کدام آرایه در بیت «کیست آن صورتگر ماهر که بی‌تقلید غیر / این همه صورت برد بر صفحه هستی به کار» به کار نرفته است؟

- (۱) استعاره (۲) اضافه تشبیهی (۳) جناس (۴) مراعات‌النظیر

۸۹- در مصراع دوم بیت زیر «مشبه، مشبّه به، وجه شبه و ادات تشبیه» به ترتیب کدامند؟

«لبت تا در لطافت لاله سیراب را ماند / دلم در بی‌قراری چشمه سیماب را ماند»

- (۱) دل - بی‌قراری - چشمه - سیماب (۲) دل - چشمه سیماب - بی‌قراری - ماند
(۳) دل - سیماب - بی‌قراری - ماند (۴) دل - بی‌قراری - سیماب - ماند

۹۰- مفهوم عبارت زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«خفاش، در روز پلک‌ها را بر سیاهی دیده‌ها می‌اندازد و شب را چونان چراغی برمی‌گزیند تا در پرتو تاریکی آن،

روزی خود را جست‌وجو کند.»

- (۱) ما به دریا حکم طوفان می‌دهیم / ما به سیل و موج، فرمان می‌دهیم
- (۲) خدا گر ز حکمت ببندد دری / به رحمت گشاید در دیگری
- (۳) حاجت موری به علم غیب بداند / در بن چاهی و زیر صخره صَمّا (سنگ محکم)
- (۴) به لطفم بخوان و مران از دَرَم / ندارد به جز آستان، درم

۹۱- آرایه به کار رفته در بیت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف- برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه‌قاه	ابر از هجر که می‌گرید بدین‌سان زارزار
ب- رعد و برق شب طنین خنده‌اش	سیل و طوفان نعره توفنده‌اش
ج- ای هست کن اساس هستی	کوته ز درت درازدستی
د- یکی را به سر برنهد تاج بسخت	یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
- (۱) تشخیص - تشبیه - واج‌آرایی - تلمیح
 - (۲) تشبیه - واج‌آرایی - کنایه - مراعات نظیر
 - (۳) مراعات نظیر - تشخیص - تلمیح - واج‌آرایی
 - (۴) واج‌آرایی - تکرار - تشخیص - تشبیه

۹۲- نقش دستوری واژه مشخص شده در کدام گزینه با نقش دستوری واژه «خانه» در بیت زیر یکسان است؟

- «پیش از این‌ها فکر می‌کردم خدا خانه‌ای دارد میان ابرها»
- (۱) دلایلی روشن به تو خواهند گفت که آفریننده مورچه کوچک، همان آفریدگار درت خرما است.
 - (۲) چشم دل باز کن که جان بینی / آن‌چه نادیدنی است آن بینی
 - (۳) سر به هم آورده دیدم برگ‌های غنچه را / اجتماع دوستان یک‌دل آمد به یاد
 - (۴) هر شب که روی به جامه خواب / کن نیک تأمل اندر این باب

۹۳- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده بیت زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- «طاووس را به نقش و نگاری که هست، خلق تحسین کنند و او خجل از پای زشت خویش»
- (۱) نهاد - مفعول - مسند - صفت
 - (۲) مفعول - نهاد - مسند - متمم
 - (۳) مفعول - مسندالیه - نهاد - متمم
 - (۴) نهاد - مسندالیه - مفعول - صفت

۹۴- بیت «پایه‌های برجش از عاج و بلور بر سرِ تختی نشسته با غرور» چند جمله است؟

- (۱) دو جمله
- (۲) سه جمله
- (۳) چهار جمله
- (۴) پنج جمله

۹۵- نقش دستوری گروه‌های اسمی مشخص شده زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- «گویا چادری سیاه افکنده، پنداری با رنگ سبز تندی درهم آمیخته که در کنار شکاف گوشش، جلوه خاصی دارد.»
- (۱) نهاد - متمم - مفعول (۲) نهاد - متمم - نهاد (۳) صفت، متمم، مفعول (۴) صفت، متمم، قید

۹۶- برای بیان مدح و ستایش یا نکوهش از کدام گزینه می‌توان استفاده کرد؟

- (۱) مثنوی
- (۲) قطعه
- (۳) قصیده
- (۴) غزل

۹۷- کدام آرایه در بیت «به درگاه لطف و بزرگیش بر / بزرگان نهاد بزرگی ز سر» به کار نرفته است؟

- (۱) جناس
- (۲) کنایه
- (۳) تکرار
- (۴) تشبیه

۹۸- معنی کدام واژه نادرست است؟

- (۱) بی‌تاب: بدون تحمل
- (۲) اُفق: کناره‌های دریا
- (۳) بُهت: شگفتی
- (۴) طراوت: شادابی

۹۹- شعر درس اول [پیش از این‌ها] از کدام کتاب قیصر امین‌پور انتخاب شده است؟

(۱) در کوچه‌ی آفتاب (۲) به قول پرستو (۳) آینه‌های ناگهان (۴) تنفس صبح

۱۰۰- دو ترکیب [طنین خنده - نعره‌ی توفنده] به ترتیب چه نوع ترکیب‌هایی هستند؟

(۱) هر دو ترکیب اضافی (۲) هر دو ترکیب وصفی

(۳) ترکیب اضافی - وصفی (۴) ترکیب وصفی - اضافی